

ปัจจุบันการวัดและการประเมินผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติยังขาดเครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างชัดเจน โดยส่วนใหญ่จะใช้การวัดจากการพิจารณาของครูผู้สอนเพียงผู้เดียว ซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่กำหนดว่า สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบประเมินผลการเรียนของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินผู้เรียน กล่าวคือ ครูเป็นผู้ประเมินผู้เรียน นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินผู้เรียน และผู้ปกครองประเมินผู้เรียน การวัดและประเมินผลในโรงเรียนส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันยังขาดระบบและขั้นตอนในการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนรวมไปถึงครูผู้สอนบางส่วนที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นการวัดที่ต้องพิจารณาความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมตั้งแต่ต้นภาคเรียนจนถึงปลายภาคเรียนจึงสรุปคะแนน ตลอดจนการสร้างเครื่องมือซึ่งจากการศึกษา พบว่าการสร้างเครื่องมือ

ประเมินคุณลักษณะ

แม้ความ

แต่กลับมีแนวโน้ม

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ในหัวข้อเรื่อง “การ

ประพุดติตัว ไม่เหม

ยังทำให้การสื่อสารระหว

กต่าง ๆ ที่แม้จะทำให้เด็กสามารถติดต่อกับผู้คนที่อยู่ห่างไกลได้ง่าย แต่ในขณะที่เดียวกันก็กลับมี

แนวโน้มที่จะทำให้เด็กไม่สนใจคนใกล้ตัวหรือบุคคลรอบข้าง ทั้งยังส่งผลถึงบุคลิกภาพที่ไม่เคารพ

ไม่ใส่ใจ ทำให้เด็กดูเหมือนเป็นคนก้าวร้าวและขาดวินัย (ข่าวสดรายวัน. 2554 : 25) ปัญหาด้าน

ความมีวินัยนั้นยังรวมไปถึงเรื่องอื่น ๆ เช่น การที่เด็กนักเรียนยังไม่สามารถแยกแยะการใช้สิทธิบน

พื้นฐานความมีวินัยได้อย่างเหมาะสม ซึ่งศศ.ดร. วารุณี ปัทมะสังข์ รองผู้อำนวยการศูนย์ทดสอบ

ทางการศึกษาแห่งชาติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวถึง การร่วมสังเกตการณ์สนามสอบ

การทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน หรือ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประจำปี 2555

ในพื้นที่รับผิดชอบหลายแห่ง พบว่าเด็กไม่มีวินัยในการเข้าห้องสอบให้ตรงเวลา ซึ่งเด็กนักเรียนจะ

อ้างสิทธิ์ที่สามารถเข้าห้องสอบล่าช้าได้ 30 นาที จนก่อความรำคาญให้แก่นักเรียนที่เข้าสอบ

ตรงเวลา (เดลินิวส์. 2556 : 16) และโดยอย่างยิ่งการที่ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นสมาชิก

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งจะส่งผลให้สภาพแวดล้อมของสังคมไทยและ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การสร้างแบบ

มากมาย

แนวคิดโพล

นวน 2,508 คน

โยยวินัย

ที่มีความทันสมัย

การดำเนินชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของเยาวชน นางสาวยิ่งรัช ชินวัตร นายกรัฐมนตรี จึงได้มอบคำขวัญวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2556 ซึ่งมีใจความว่า “รักษาวินัย ใฝ่เรียนรู้ เพิ่มพูนปัญญา นำพาไทยสู่อาเซียน” โดยที่เด็กและเยาวชนล้วนมีอิสระทางความคิด แต่การแสดงออกต้องเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสมสร้างสรรค์ สิ่งเหล่านี้จะเป็นการรักษาวินัยของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคม และการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี

จากที่ได้กล่าวมาแล้วแสดงให้เห็นว่า ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนอกจากจะไม่ได้ช่วยส่งเสริมให้เกิดความมีวินัยแก่นักเรียนแล้วยังอาจส่งผลให้ความมีวินัยของนักเรียนลดน้อยลงอีกด้วย ดังนั้น การพัฒนาเครื่องมือที่มีความเหมาะสมเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้นย่อมถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญ และการที่จะสามารถพัฒนาเครื่องมือที่มีความเหมาะสมเช่นนั้นก็ย่อมต้องอาศัยผลการประเมินที่มีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัย โดยมุ่งเน้นทำการศึกษาถึงตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินที่มีความเหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 อันจะก่อประโยชน์แก่ระบบการศึกษาในพื้นที่ให้มีคุณภาพดีขึ้น กับทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ชุมชนในเขตพื้นที่ได้อีกด้วย

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยมีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. รูปแบบการประเมินที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยได้เพียงใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความมีวินัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตการวิจัยตามขั้นตอนของการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษารูปแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัย โดยใช้เทคนิคเดลฟาย

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย ได้แก่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มี 2 กลุ่มประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อสำรวจ และสังเคราะห์ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยจำนวน 3 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (รายละเอียดของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนำเสนอในภาคผนวก ก) ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และหรือรองผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง จำนวน 2 ท่าน มีคุณสมบัติ ดังนี้
 - 1.1 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป
 - 1.2 มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมวินัยนักเรียน
 - 1.3 มีตำแหน่งทางวิชาการ และหรือ มีประสบการณ์ด้านการสอนอย่างน้อย 10 ปี
2. ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 ท่าน มีคุณสมบัติ ดังนี้
 - 2.1 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป
 - 2.2 มีตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษและมีประสบการณ์การส่งเสริมวินัยอย่างน้อย 5 ปี

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้เทคนิคเดลฟายเพื่อพัฒนาคัดเลือกตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์จำนวน 18 ท่าน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ที่เหมาะสมในแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (รายละเอียดของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนำเสนอในภาคผนวก ก) ประกอบด้วย

1. ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 ท่าน มีคุณสมบัติ ดังนี้
 - 1.1 มีตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

1.2 มีประสบการณ์ทำงานด้านการนิเทศอย่างน้อย 10 ปี และหรือ มีผลงานทางวิชาการ และหรือ งานรับผิดชอบด้านการวัดผลและการประเมินผลทางการศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ท่าน มีคุณสมบัติ ดังนี้

2.1 เป็นผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการที่รับผิดชอบงานวิชาการและหรือ มีหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลระเบียบวินัยหรือควบคุมความประพฤตินักเรียน

2.2 มีความรอบรู้และความสามารถและหรือมีความชำนาญด้านการบริหาร

3. ครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 10 ท่าน มีคุณสมบัติ ดังนี้

3.1 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีขึ้นไป

3.2 มีตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษและหรือ ประสบการณ์ทางการสอน ไม่น้อยกว่า 10 ปี และหรือรับผิดชอบงานทางวิชาการด้านการวัดและการประเมินผลของโรงเรียน

3.3 เป็นผู้รับผิดชอบงานเกี่ยวกับมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีความรอบรู้ ความสามารถ และหรือ มีความชำนาญการด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การดำเนินงานในการวิจัย ดำเนินการศึกษาและเก็บข้อมูล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูผู้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 105 คน จากทั้งหมด 142 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane. (1973 : 171 ; อ้างถึงใน ไพศาล วรคำ. 2555 : 462) เป็นกลุ่มที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัย แบ่งโรงเรียนเป็น 3 ขนาด ขนาดเล็ก 15 แห่ง ขนาดกลาง 15 แห่งและขนาดใหญ่ 8 แห่ง (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ข้อมูล 10 มิถุนายน 2556)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความคิดเห็นในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ พฤติกรรมบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินของรูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การดำเนินงานในการวิจัย ดำเนินการศึกษา และเก็บข้อมูล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **คุณลักษณะที่พึงประสงค์** หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการ ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อนำมาเป็นตัวกำหนดทิศทางและจุดเน้นในการดำเนินงานของสถานศึกษา
2. **วินัย** หมายถึง การปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ระเบียบของสังคมใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและใช้ควบคุมความประพฤติของคน เพื่อให้สังคมอยู่ด้วยความสงบสุข โดยมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัย ได้แก่ การตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ระเบียบของสังคม การทำงานที่ได้รับมอบหมาย การวางแผนในการทำงาน รับผิดชอบในการทำงาน ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา
3. **เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)** หมายถึง กระบวนการหรือเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจเพื่อลงข้อสรุป ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นระบบ โดยการสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอิสระ โดยปราศจากการครอบงำใด ๆ และจะได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการตอบเพื่อให้ทบทวนการตอบอีกครั้ง
4. **รูปแบบการประเมิน** หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงานตามกิจกรรมของรูปแบบการประเมิน อันเป็นแนวทางรูปธรรมตามสภาพจริงที่เชื่อมโยงระบบความสัมพันธ์มาจากแนวคิด ทฤษฎีการประเมินสู่แผนปฏิบัติการทางการประเมิน

ส่วนกระบวนการวิจัยเพื่อการพัฒนา รูปแบบการประเมิน สามารถสรุปได้เป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ 2) การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

5. รูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงด้านความมีวินัย หมายถึง กรอบความคิด ทางด้านหลักการ ขั้นตอน วิธีการดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 1) การร่วมมือกันในการกำหนดคุณลักษณะ ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้และเกณฑ์ การประเมิน 2) การสร้างและพัฒนารูปแบบการประเมิน และ 3) การประเมินคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมิน

6. ถันทามติ (Consensus) หมายถึง ความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน โดยตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินที่ได้รับฉันทามติจะต้องมีค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Q3 - Q1) ไม่เกิน 1.50

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหาร ครูผู้สอน สามารถนำรูปแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความ มีวินัยไปกำหนดแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมและพัฒนา ให้นักเรียนมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ด้านความมีวินัยดีขึ้น
2. ได้แนวทางในการพัฒนาเครื่องมือและรูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความมีวินัย และด้านอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนสำหรับครูผู้สอน